

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ГЕОГРАФІЇ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ОС «БАКАЛАВР»,
«МАГІСТР», ОКР «СПЕЦІАЛІСТ»
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «МАГІСТР»
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 106 «ГЕОГРАФІЯ»
(освітня програма – Економічна та соціальна географія)**

для іноземців та осіб без громадянства

ЛУЦЬК – 2021

Пояснювальна записка

Програма вступного випробування містить найважливіші питання з навчальних дисциплін професійної та практичної підготовки.

На вступному випробуванні вступник повинен продемонструвати передусім розуміння основних законів і закономірностей географічної науки та її практичного значення, перспективи розвитку. Одночасно він повинен показати своє вміння орієнтуватися у фактичному матеріалі, знання найважливіших джерел його поповнення й оновлення, ознайомленість з працями та діяльністю видатних вчених, а також з фундаментальними науковими дослідженнями та періодичними виданнями.

Основні питання для підготовки до вступного випробування

Основи суспільної географії

1. Структура суспільної географії.
2. Періодизація розвитку світової суспільної географії.
3. Історія розвитку української суспільної географії.
4. Групи методів дослідження у суспільній географії.
5. Концепція територіальних структур. Типи територіальної структури за Г. Лаппо.
6. Суть поняття “суспільно-географічне положення”.
7. Типізація суспільно-географічного положення.
8. Суть поняття „територіальний (географічний) поділ праці”.
9. Суть понять „суспільно-географічне районування” та „суспільно-географічний район”.
10. Географічне середовище, як сфера існування людини. Географічний детермінізм та посибілізм.
11. Суть понять „культура” та „цивілізація”.
12. Світові та регіональні цивілізації.
13. Основні геополітичні моделі.

Економічна і соціальна географія України

1. Економіко-географічна характеристика Причорноморського економічного району.
2. Агропромисловий комплекс України. Його структура та особливості розвитку.
3. Економіко-географічна характеристика Карпатського економічного району.
4. Економіко-географічна характеристика Північно-Західного економічного району.
5. Хімічна промисловість. Її структура, розміщення та особливості розвитку.
6. Сировинна база металургійної промисловості України. Особливості її розміщення та перспективи розвитку.

7. Природний рух населення. Регіональні відмінності природного руху населення України.
8. Передумови розвитку Північно-Східного району. Галузі, які визначають господарську спеціалізацію Північно-Східного району.
9. Економіко-географічна характеристика Донецького економічного району.
10. Машинобудівний комплекс України. Його структура, особливості розміщення та розвитку.
11. Чорна та кольорова металургія Придніпровського економічного району. Її розміщення, проблеми та перспективи розвитку.
12. Рудні та нерудні ресурси України. Їх економіко-географічна оцінка.
13. Земельні, мінерально-сировинні та паливні ресурси України.
14. Економіко-географічна характеристика Подільського економічного району.
15. Електроенергетика України. Її структура, особливості розвитку та розміщення.
16. Вугільна промисловість України. Особливості її розміщення та перспективи розвитку.
17. Галузева структура Придніпровського економічного району.
18. Паливно-енергетичний комплекс України. Паливна промисловість. Особливості розміщення та перспективи розвитку нафтогазового комплексу.
19. Основні галузі хімічної промисловості України та принципи їх розміщення.
20. Економіка України у системі міжнародного поділу праці.

Регіональна економічна і соціальна географія

1. Наукові підходи до типології країн.
2. Класифікація країн світу за рівнем соціально-економічного розвитку.
3. Типологія економічно-високорозвинутих країн світу. Особливості економічної структури.
4. Типологія країн, що розвиваються. Особливості економічної структури.
5. Типологія країн за формою правління. Географія розміщення.
6. Азіатські «дракони». Їх місце у світовій економіці.
7. Економіка Німеччини.
8. Вплив природно-географічних чинників на формування спеціалізації господарства Індії.
9. Економічні райони США. Характеристика одного з них.
10. Особливості економічного розвитку Мексики.
11. Особливості економічного розвитку Бразилії.
12. Господарська оцінка природно-ресурсного потенціалу США.
13. Специфіка економічної політики країн «великої сімки».
14. Господарська оцінка природних умов та ресурсів країн Південно-Західної Азії. Екологічні проблеми.

15. Господарська оцінка природних умов та ресурсів країн Латинської Америки. Екологічні проблеми.
16. Господарська оцінка природних умов та ресурсів країн Північної Африки. Екологічні проблеми.
17. Господарська оцінка природних умов та ресурсів країн Південної Африки. Екологічні проблеми.
18. Господарська оцінка природних умов та ресурсів країн Західної Африки. Екологічні проблеми.
19. Економіка Китайської Народної Республіки.
20. Участь країн «переселенського капіталізму» у міжнародному поділі праці.

Географія промисловості

1. Значення промисловості в господарському комплексі.
2. Об'єкт, предмет та завдання географії промисловості.
3. Історія розвитку географії промисловості.
4. Суть поняття «територіальна організація промисловості».
5. Закономірності і принципи територіальної організації промисловості.
6. Суть поняття «чинник територіальної організації промисловості». Характеристика головних чинників.
7. Форми суспільної організації суспільного виробництва.
8. Поняття про галузь промисловості. Функціонально-галузева структура промисловості.
9. Класифікація галузей промисловості.
10. Поняття «енерговиробничий цикл».
11. Методика визначення галузей спеціалізації промислового комплексу.
12. Виробничі зв'язки промисловості.
13. Функціонально-територіальна структура промисловості.
14. Елементи територіальної структури промисловості.
15. Галузеве та територіальне управління господарством.

Географія АПК

1. Суть та значення АПК.
2. Агропромислова інтеграція: вертикальна та горизонтальна.
3. Функціонально-галузева структура АПК.
4. Функціонально-територіальна структура АПК.
5. Організаційно-управлінська структура АПК.
6. Суть та значення поняття «агропромислові територіальні комплекси».
7. Регіональні агропромислові комплекси України.
8. Природні умови та фактори розвитку АПК.
9. Суспільно-географічні чинники розвитку АПК.
10. Рослинницько-промислові комплекси.
11. Тваринницько-промислові комплекси.
12. Особливості функціонування та розміщення виробництва засобів виробництва для АПК України.

13. Сучасний стан виробничої та соціальної інфраструктури агропромислового комплексу в Україні.
14. Методи дослідження агропромислових комплексів.
15. Проблеми та перспективи розвитку АПК в Україні.

Політична географія

1. Теоретичні основи політичної географії. Геопросторова політична організація світу.
2. Політична географія як наукова дисципліна. Геополітика.
3. Розвиток політико-географічних ідей.
4. Геопросторова політична організація світу.
5. Міжнародні організації. Типи міжнародних організацій та їх поширення у світі.
6. Політична географія Світового океану. Антарктика.
7. Державна територія та її кордони.
8. Державні політичні системи. Політична географія України.
9. Географія політичних систем у світі.
10. Поняття про державу. Держава як територіальна політична система. Класифікації сучасних держав.
11. Політичний режим. Типи політичних режимів: основні підходи.
12. Основи адміністративної географії країн світу.
13. Основи електоральної географії.
14. Географія воєнно-політичних конфліктів.
15. Політична географія України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Алисов Н. В., Хорев С. Б. Экономическая и социальная география мира (общий обзор). Москва : Гардарики, 2000. 704 с.
2. Барановський М. О. Економічна та соціальна географія України: реальний сектор економіки : навч. посіб. Ніжин : Видавець Лисенко М. М.. 2018. 376 с.
3. Блій Г., Муллер П., Шаблій О. Географія: світи, регіони, концепти. Київ : Либідь, 2004. 740 с.
4. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна і соціальна географія світу: навч. посіб. Київ : ВЦ Академія, 2003. 688 с.
5. Безуглий В. В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн : навч. посіб. Київ : ВЦ Академія, 2005. 704 с.
6. Географія світового господарства з основами економіки: навч. посіб. / за ред. Я. Б. Олійника, Г. Г. Смирнова. Київ : Знання, 2011. 637 с.
7. Геополітика / под. ред. Манилова В. Москва : ТЕРРА-Книжный клуб, 2002. 624 с.
8. Дністрянський М. С. Політична географія України. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. 348 с.
9. Дністрянський М. С. Етногеографія України. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2008. 232 с.

10. Дорогунцов С. І., Заяц Т. А., Пітюренко Ю. І. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка : підручник / за ред. С. І. Дорогунцова. Київ : КНЕУ, 2005. 988 с.
11. Економічна і соціальна географія світу: підручник / за ред. Б. Яценка. Київ : АртЕк, 1997. 246 с.
12. Економічна і соціальна географія світу: навч. посіб. / за ред. Кузика С. П. Львів : Світ, 2005. 672 с.
13. Жук М. В. Круль В. П. Розміщення продуктивних сил і економіка регіонів України : підручник. Київ : Кондор, 2004. 296 с.
14. Заставний Ф. Д. Україна. Природа. Населення. Економіка. Львів : Апріорі, 2011. 504 с.
15. Іщук С. І., Гладкий О. В. Географія промислових комплексів: підручник. Київ : Знання, 2011. 375 с.
16. Іщук С. І., Гладкий О. В. Соціальна та економічна географія. Теорія та методологія. Київ : Знання, 2015. 335 с.
17. Книш М. М. Економічна і соціальна географія країн, що розвиваються : навч. посіб. / за ред. О. І. Шаблія. Львів : ЛНУ, 2006. 264 с.
18. Колосов В. А., Мироненко Н. С. Геополитика и политическая география. Москва : Аспект Пресс, 2001. 479 с.
19. Максаковский В. П. Географическая картина мира: Общая характеристика мира. Москва : Дрофа, 2004. 496 с.
20. Мезенцева Н. І., Трусій О. М. географія аграрно-промислового комплексу : навч.-метод. посіб. Київ : ВПЦ Київський університет, 2016. 92 с.
21. Пістун М. Д. Основи теорії суспільної географії. Київ : Вища шк., 1996. 232 с.
22. Пістун М. Д., Гуцал В. О., Провотар Н. І. Географія агропромислових комплексів : навч. посіб. Київ : Либідь, 1997. – 156 с.
23. Світова економіка: навч. посіб. / за ред. Козака Ю.Г., Ковалевського В.В., Логвінової Н. С. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 327 с.
24. Соціально-економічна географія України : навч. посіб. / за ред. Шаблія О. І. Вид. 2-е, перерб. і доп. Львів : Світ, 2000. 680 с.
25. Стецький В. В., Федунь В. В. Центральна Європа: суспільно-політичний і соціально-економічний розвиток. Текст лекцій. Львів : Простір М, 2002. 83 с.
26. Топчієв О. Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методика. Одеса : Астропринт, 2005. 632 с.
27. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії : підручник. Одеса : Астропринт, 2009. 544 с.
28. Топчієв О. Г., Мальчикова Д. С., Яворська В. В. Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 370 с.
29. Туровский Р. Ф. Политическая география. Москва : МГУ, 1999. 380 с.
30. Цепенда М. М. Суверенні держави світу : суспільно-географічний

довідник. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2018. 226 с.

31. Шаблій О. І. Основи загальної суспільної географії. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2003. 444 с.

32. Шаблій О. І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2001. 744 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

На фаховому випробуванні за кожну правильну відповідь вступнику нараховується певна кількість балів, яка зростає пропорційно до кількості та правильності виконаних завдань. Абітурієнт розв'язує 20 тестових завдань.

Оцінювання знань вступників здійснюється за шкалою від 100 до 200 балів.

Результати виконання завдань дозволяють виявити рівень підготовки вступника:

1 рівень (високий): 200–180 балів виставляється вступникам, які в повному обсязі виконали завдання (тестові завдання), продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; адекватно оперують ними при розв'язанні завдань; виявили творчу самостійність, здатність аналізувати факти, які стосуються наукових проблем. Усі завдання (тестові завдання) розв'язані (виконані) правильно, без помилок.

2 рівень (середній): 179–160 балів виставляється за умови достатньо повного виконання завдань (тестових завдань). Розв'язання завдань має бути правильним, логічно обґрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у роботі може бути допущено декілька несуттєвих помилок.

3 рівень (достатній): 159–140 балів виставляється за знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Вони, зазвичай, носять фрагментарний характер. Теоретичні та фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що вступник недостатньо обізнаний з матеріалом джерел із навчальної дисципліни та не може критично оцінити наукові факти, явища, ідеї.

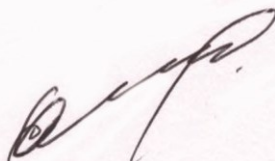
4 рівень (низький): 139–100 балів виставляється за неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. Літературу з навчальної дисципліни вступник не знає, її понятійно-категоріальним апаратом не володіє. Відповідь засвідчує вкрай низький рівень володіння програмним матеріалом.

Голова фахової атестаційної комісії

Юрій БАРСЬКИЙ

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Олег ДИКИЙ